

V Bruseli 4. júna 2026
(OR. en)

10132/26

ECOFIN 741
UEM 219
SOC 329
EMPL 158
COMPET 688
ENV 631
EDUC 213
ENER 330
JAI 742
GENDER 69
JEUN 110
SAN 406
ECB

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	3. júna 2026
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2026) 216 final
Predmet:	Odporúčanie ODPORÚČANIE RADY k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Luxemburska

V Bruseli 3. 6. 2026
COM(2026) 216 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

**k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti
Luxemburska**

{SWD(2026) 216 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Luxemburska

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) V nariadení (EÚ) 2024/1263 sa stanovujú ciele rámca správy hospodárskych záležitostí, ktorými je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií, ako aj zabrániť nadmerným deficitom verejných financií. V nariadení sa stanovuje, že Rada a Komisia vykonávajú mnohostranný dohľad v kontexte európskeho semestra v súlade s cieľmi a požiadavkami stanovenými v Zmluve o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Európsky semester zahŕňa predovšetkým formulovanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny a dohľad nad ich vykonávaním.
- (2) Komisia 16. júla 2025 prijala návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, poľnohospodárstvo a vidiek, rybárstvo a námorné záležitosti, prosperitu a bezpečnosť na roky 2028 – 2034 a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2023/955 a nariadenie (EÚ, Euratom) 2024/2509⁽²⁾. Cieľom návrhu je zvýšiť účinnosť financovania z prostriedkov Únie tak, že sa zníži fragmentácia

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 (Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, poľnohospodárstvo a vidiek, rybárstvo a námorné záležitosti, prosperitu a bezpečnosť na roky 2028 – 2034 a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2023/955 a nariadenie (EÚ, Euratom) 2024/2509 [COM(2025) 565 final]. Navrhované nariadenie je v súčasnosti predmetom rokovaní so spoluzákondarcami.

finančnej štruktúry, a podporiť členské štáty pri koordinácii ich hospodárskej politiky v súlade s článkom 175 ZFEÚ.

- (3) Komisia 25. novembra 2025 prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Luxemburska na rok 2026. Komisia v ten istý deň prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania na rok 2026, v ktorej neurčila Luxembursko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné hĺbkové preskúmanie. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa ľudského kapitálu v Európskej únii a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2026, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny ⁽³⁾ 21. apríla 2026 a spoločnú správu o zamestnanosti a odporúčanie týkajúce sa ľudského kapitálu 9. marca 2026.
- (4) Komisia uverejnila 29. januára 2025 Kompas konkurencieschopnosti, čo je strategický rámec, ktorého cieľom je posilniť globálnu konkurencieschopnosť Únie v nasledujúcich piatich rokoch. Sú v ňom identifikované tri transformačné požiadavky, a to inovácie, dekarbonizácia a konkurencieschopnosť a bezpečnosť, ktoré sú kritickými piliermi udržateľného hospodárskeho rastu. Európsky semester je zosúladený s Kompasom konkurencieschopnosti, čím sa zabezpečuje, aby hospodárske politiky členských štátov boli konzistentné so strategickými cieľmi Komisie, čím sa vytvára jednotný prístup k správe hospodárskych záležitostí, ktorý podporuje udržateľný rast, inovácie a odolnosť v celej únii.
- (5) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2026 naďalej vyvíja súbežne so záverečnou fázou vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) ⁽⁴⁾. Pre plnenie politických priorít v rámci európskeho semestra mali zásadný význam plány obnovy a odolnosti spolu s financovaním v rámci politiky súdržnosti, keďže tieto plány boli potrebné na účinné riešenie všetkých výziev identifikovaných v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v nedávnych cykloch, resp. ich významnej podskupiny, pričom v programoch financovaných z európskej politiky súdržnosti sa museli zohľadňovať odporúčania pre jednotlivé krajiny. V nadväznosti na to, ako sa trvanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti blíži ku koncu, je nevyhnutné naďalej zachovávať reformy a investície podporované a vykonávané v rámci tohto mechanizmu, a to najmä tie, ktoré prispievajú k riešeniu výziev identifikovaných v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny.
- (6) Komisia 3. júna 2026 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Luxemburska na rok 2026. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Luxembursko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Luxemburska. Na základe uvedenej analýzy sa v správe o krajine identifikovali najnaliehavejšie výzvy, ktorým Luxembursko čelí. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Luxemburska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľových hodnôt Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania

³ Ú. v. EÚ C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

- (7) Rada 21. januára 2025 na základe posúdenia a odporúčania Komisie prijala odporúčanie, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Luxemburska ⁽⁵⁾. Plán sa vzťahuje na obdobie 2025 až 2029 a stanovuje sa v ňom rozpočtové obmedzenie v podobe maximálnej miery rastu čistých výdavkov na obdobie piatich rokov. Rada odporučila tieto maximálne miery rastu čistých výdavkov: 5,8 % v roku 2025, 4,7 % v roku 2026, 3,8 % v roku 2027, 5,4 % v roku 2028 a 4,7 % v roku 2029, čo zodpovedá maximálnym kumulatívnym mieram rastu vypočítaným s odkazom na základný rok 2023, a to 14,2 % v roku 2025, 19,6 % v roku 2026, 24,1 % v roku 2027, 30,8 % v roku 2028 a 36,9 % v roku 2029.
- (8) Útočná vojna Ruska proti Ukrajine a jej dôsledky predstavujú pre Európsku úniu existenčnú výzvu. Komisia vyzvala členské štáty, aby požiadali o koordinovanú aktiváciu národnej únikovej doložky Paktu stability a rastu s cieľom podporiť úsilie EÚ o dosiahnutie rýchleho a výrazného zvýšenia výdavkov na obranu ⁽⁶⁾ a Európska rada tento návrh uvítala 6. marca 2025. Členské štáty môžu stále požiadať o aktiváciu národnej únikovej doložky kedykoľvek do roku 2028, ak spĺňajú kritériá stanovené v článku 26 nariadenia (EÚ) 2024/1263.
- (9) Luxembursko 29. apríla 2026 predložilo svoju výročnú správu o pokroku za rok 2026 ⁽⁷⁾ týkajúcu sa dodržiavania odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov a realizácie reforiem a investícií reagujúcich na hlavné výzvy uvedené v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra. Vo výročnej správe o pokroku sa zohľadňujú aj polročné správy Luxemburska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti v súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241.
- (10) Rast reálneho HDP v roku 2025 bol 0,6 % a inflácia podľa HICP bola na úrovni 2,5 %. V prognóze Komisie z jari 2026 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 1,6 % v roku 2026 a o 2,0 % v roku 2027, zatiaľ čo inflácia podľa HICP má byť na úrovni 2,7 % v roku 2026 a 1,8 % v roku 2027.
- (11) Na základe údajov, ktoré poskytol Eurostat ⁽⁸⁾, sa deficit verejných financií Luxemburska zmenil z prebytku na úrovni 0,9 % HDP v roku 2024 na deficit vo výške 2,0 % v roku 2025. Toto zhoršenie salda verejných financií v roku 2025 odráža najmä mierny rast príjmov, ktorý možno čiastočne vysvetliť vplyvom opatrení na ochranu kúpnej sily a konkurencieschopnosti, a dynamické výdavky, ktoré možno čiastočne vysvetliť udržateľnými investíciami. Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2026 predpokladá deficit na úrovni 1,2 % HDP v roku 2026 a na úrovni 1,5 % HDP v roku 2027.

⁵ Odporúčanie Rady z 21. januára 2025, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Luxemburska (Ú. v. EÚ C/2025/650, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/650/oj>).

⁶ Oznámenie Komisie s názvom Zohľadnenie zvýšených výdavkov na obranu v rámci Paktu stability a rastu, Brusel, 19. 3. 2025, C(2025) 2000 final.

⁷ Výročná správa o pokroku za rok 2026 sú k dispozícii na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

⁸ Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2026.

- (12) Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ⁽⁹⁾, ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, v roku 2025 reštriktívne, a to na úrovni 1,7 % HDP. Predpokladá sa, že v roku 2026 budú reštriktívne, a to na úrovni 0,4 % HDP, a v roku 2027 expanzívne, a to na úrovni 0,9 % HDP.
- (13) Na základe údajov, ktoré poskytol Eurostat ⁽¹⁰⁾, verejný dlh Luxemburska vzrástol z 26,3 % HDP na konci roku 2024 na 26,5 % HDP na konci roku 2025. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2026 predpokladá, že pomer dlhu k HDP sa do konca roka 2026 zvýši na 29,2 %, pričom do konca roka 2027 dôjde k ďalšiemu zvýšeniu na 30,2 %.
- (14) Na základe údajov Eurostatu ⁽¹¹⁾ dosiahli celkové výdavky verejnej správy na obranu v Luxembursku v roku 2025 úroveň 1,0 % HDP. Podľa prognózy Komisie z jesene 2026 sa predpokladá, že v roku 2026 budú na úrovni 1,2 % HDP.
- (15) Únia naďalej čelí rizikám v súvislosti s narušením dodávok energie a zvýšenou volatilitou cien, ktoré ešte zhoršuje geopolitické napätie ovplyvňujúce svetové trhy s ropou a plynom. Skúsenosti z energetickej krízy v rokoch 2022 – 2023 ukázali, že rozsiahle a necielené opatrenia prinášajú veľké fiškálne náklady a sú sociálne a ekonomicky neefektívne. Od vypuknutia vojny na Blízkom východe vo februári 2026 Luxembursko neprijalo nové opatrenia fiškálnej politiky, ktorými by sa zmierňoval vplyv vysokých cien energií na domácnosti a podniky.
- (16) Podľa výpočtov Komisie vzrástli čisté výdavky v Luxembursku v roku 2025 o 8,7 % a kumulatívne za roky 2024 a 2025 o 15,7 %. Rast čistých výdavkov v roku 2025 je vyšší ako odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke na úrovni 1,3 % HDP v ročnom vyjadrení. Ak vezmeme do úvahy roky 2024 a 2025 spolu, kumulatívna miera rastu čistých výdavkov je tiež vyššia než odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke na úrovni mierne nad 0,6 % HDP v kumulatívnom vyjadrení.
- (17) Podľa výpočtov Komisie sa predpokladá, že čisté výdavky na Luxemburska porastú v roku 2026 o 3,5 % a kumulatívne za roky 2024, 2025 a 2026 o 19,7 %. Predpokladaný rast čistých výdavkov v roku 2026 je nižší ako odporúčaná maximálna miera rastu. Ak vezmeme do úvahy roky 2024, 2025 a 2026 spolu, predpokladaná kumulatívna odchýlka čistých výdavkov sa zníži na menej než 0,1 % HDP.
- (18) Luxemburský dôchodkový systém čelí strednodobým a dlhodobým výzvam, keďže sa predpokladá, že demografické trendy ohrožia jeho udržateľnosť. Podľa správy o starnutí obyvateľstva z roku 2024 sa očakáva, že výdavky Luxemburska na dôchodky dosiahnu v roku 2070 úroveň 17,5 % HDP, čo v porovnaní s rokom 2022 predstavuje nárast o 8,3 percentuálneho bodu, čo je najvyšší nárast v EÚ. V decembri 2025 prijalo Luxembursko dôchodkovú reformu. Reforma pozostáva najmä zo

⁹ Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

¹⁰ Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2026.

¹¹ Eurostat, štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (COFOG).

zvýšenia sadzby príspevku o 1,5 percentuálneho bodu na 25,5 %, obmedzených opatrení na podporu predlžovania kariéry poskytnutím daňových výhod, zavedenia práva na progresívny dôchodok a predĺženia obdobia povinného prispievania pre väčšinu predčasných dôchodcov⁽¹²⁾. Celkovo sa zdá, že reforma nie je ani dostatočná na riešenie štrukturálnych problémov ovplyvňujúcich udržateľnosť dôchodkového systému, ani pravdepodobne výrazne nezvýši nízku mieru účasti pracovníkov vo veku 55 – 64 rokov. Predpokladá sa, že starnutie obyvateľstva v kombinácii s predpokladaným spomalením rastu zamestnanosti pod 2 – 3 % ročne, ktoré sú potrebné na udržanie rovnováhy systému, povedie v roku 2029 k deficitu v prvom pilieri dôchodkového systému a k vyčerpaniu jeho rezerv v roku 2048. Dôchodkové dávky sú vysoké s hrubou mierou náhrady v roku 2022⁽¹³⁾ na úrovni 75 %, pričom čas strávený na dôchodku je najdlhší v EÚ (25,2 roka v prípade Luxemburska v porovnaní s 21,3 roka v prípade priemeru EÚ v roku 2022)⁽¹⁴⁾. Luxembursko zaznamenalo v roku 2025 najnižšiu mieru účasti pracovníkov vo veku 55 – 64 rokov v EÚ (51,9 % v porovnaní so 69,5 % v EÚ)⁽¹⁵⁾. Hoci zákonný vek odchodu do dôchodku je 65 rokov, predčasný odchod do dôchodku je možný od veku 57 rokov, čo vedie k jednému z najnižších skutočných vekových hraníc odchodu do dôchodku v EÚ. Opatrenia na podporu dlhšej kariéry a vyššej miery účasti pracovníkov vo veku 55 – 64 rokov by pomohli podporiť udržateľnosť dôchodkov a hospodársky rast.

- (19) Luxembursko čelí vážnemu problému v oblasti bývania, keďže cenová dostupnosť sa v poslednom desaťročí výrazne znížila v dôsledku prudkého nárastu cien nehnuteľností. Po tom, ako sa ceny nehnuteľností na bývanie počas desiatich rokov zdvojnásobili, začali sa po dosiahnutí vrcholu v roku 2022 korigovať, pričom v priebehu dvoch rokov klesli o viac ako 15 %. Tento pokles bol vyvolaný prudkým nárastom úrokových sadzieb, ktorý mal negatívny vplyv na úverovú kapacitu. Napriek tomu však ceny začali opäť rásť a v roku 2025 boli ceny nehnuteľností na bývanie v Luxembursku v nominálnom vyjadrení o 60 % vyššie ako pred desiatimi rokmi, zatiaľ čo priemerná mzda sa v rovnakom období zvýšila len o 40 %. Luxembursko je najdrahším trhom s bývaním v EÚ. Vysoké ceny nehnuteľností na bývanie sú spôsobené nerovnováhou medzi ponukou a dopytom, ktorá je spôsobená populačným rastom a posilnená daňovým rámcom, ktorý podporuje dopyt a zvyhodňuje špekulatívne skupovanie pozemkov, a koncentráciou vlastníctva pôdy. Mobilizácia pôdy a daňová reforma nie sú stále implementované a novelizované zákony ponúkajú viac možností oslobodenia od dane. Ambiciózne reformy, ako sú opatrenia na uvoľnenie väčšieho počtu pozemkov na výstavbu a realizáciu veľkých projektov na úrovni okresov na verejných pozemkoch, by pomohli zvýšiť ponuku bývania, a to aj prostredníctvom ponuky cenovo dostupného bývania. Na strane dopytu by zase ceny nehnuteľností na bývanie pomohlo obmedziť postupné zrušenie odpočítateľnosti hypotekárnych úrokov. Medzi priority patrí aj posilnenie makroprudenciálneho rámca s cieľom znížiť systémové riziká spojené s vysokou úrovňou zadlženosti domácností a významným podielom hypoték s pohyblivými úrokovými sadzbami.
- (20) Luxembursko čelí významným výzvam v oblasti dopravy v dôsledku vysokého pohybu cezhraničných pracovníkov a vysokej závislosti od automobilov vrátane

¹² [Loi de 19 Decembre 2025 \(dôchodková reforma\)](#) a [loi de 19 Decembre 2025 \(daňové stimuly\)](#).

¹³ [OECD:OECD Economic Surveys: Luxembourg 2025 \(Ekonomické prehľady vypracované OECD: Luxembursko 2025\)](#).

¹⁴ [2024 Ageing report \(Správa o starnutí obyvateľstva z roku 2024\)](#): Aritmetický priemer strednej dĺžky života žien a mužov vo veku 65 rokov plus 65 rokov mínus priemerný vek odchodu z trhu práce.

¹⁵ Eurostat: [lfsa_argan](#)

služobných áut, ktoré ešte zhoršuje nedostatočná ponuka bývania, v dôsledku ktorej pracovníci bývajú ďalej od svojho pracoviska (¹⁶). Výsledkom tejto situácie sú dopravné zápchy, ktoré majú vplyv na environmentálnu udržateľnosť. Hoci Luxembursko dosiahlo pokrok v zlepšovaní verejnej dopravy, na riešenie potrieb dochádzajúcich pracovníkov by bola potrebná koordinovaná cezhraničná stratégia. To zahŕňa zlepšenie prepojenia, integráciu infraštruktúry železničnej dopravnej so susednými krajinami, integráciu systémov predaja cestovných lístkov a zlepšenie spojení na poslednom úseku.

- (21) Luxembursko je naďalej vo veľkej miere vystavené rizikám agresívneho daňového plánovania, ktoré súvisia s jeho úlohou významného finančného centra, v ktorom sídlia mnohé nadnárodné skupiny a v ktorom je umiestnený veľký objem cezhraničných investícií. Luxembursko transponovalo príslušné právne predpisy Európskej únie vrátane smernice Rady (EÚ) 2022/2523¹⁷ (smernica o druhom pilieri), ako aj dodatočné opatrenia na vnútroštátnej úrovni, no pôsobnosť druhého piliera je obmedzená na veľké subjekty s ročným príjmom najmenej 750 miliónov EUR. Luxembursko zaviedlo pravidlo neodpočítateľnosti úrokov a licenčných poplatkov, no rozsah pôsobnosti tohto opatrenia, ktoré sa vzťahuje na jurisdikcie uvedené na zozname jurisdikcií tretích krajín na daňové účely Európskej únie, je obmedzený.
- (22) Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonávanie nástrojov financovania Únie, naďalej treba systematicky, zmysluplne a včas zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany, a to aj v kontexte európskeho semestra.
- (23) Vykonávanie programov politiky súdržnosti, ktoré zahŕňajú podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Fondu na spravodlivú transformáciu (FST) a Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+), v Luxembursku prebieha rýchlejším tempom, než je priemer na úrovni EÚ, a to tak z hľadiska výberu projektov, ako aj z hľadiska platieb. Je dôležité zachovať súčasnú dynamiku a zároveň maximalizovať vplyv investícií v praxi, pričom Luxembursko už v rámci svojich programov politiky súdržnosti prijíma opatrenia na podporu konkurencieschopnosti a rastu. V niektorých oblastiach však môže byť potrebné ďalšie posilnenie vykonávania, a to aj v oblastiach, ktoré sa týkajú digitalizácie a energetickej infraštruktúry v rámci FST.
- (24) Luxembursko čelí viacerým výzvam v súvislosti s inováciami a konkurencieschopnosťou, energeticou transformáciou a životným prostredím, rovnosťou v školách, vzostupnou sociálnou konvergenciou a rozvojom ľudského kapitálu.
- (25) Napriek silnej vedeckej základni a medzinárodne dobre prepojenému výskumnému systému zostávajú inovácie v podnikoch a možnosti rozširovania miestnych inovačných startupov a malých až stredných podnikov (MSP) obmedzené. Potenciál Luxemburska v oblasti zavádzania nových technológií a digitalizácie je naďalej nedostatočne využitý, pričom Luxembursko dosahuje výsledky pod priemerom EÚ, pokiaľ ide o základnú digitálnu intenzitu MSP (¹⁸), zatiaľ čo veľký podiel investícií do

¹⁶ Statec, 2025, P2021 N°18 - *La dépendance automobile persiste pour les déplacements domicile-travail*.

¹⁷ Smernica Rady (EÚ) 2022/2523 zo 14. decembra 2022 o zabezpečení globálnej minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín v Únii [2022] (Ú. v. EÚ L 328, 22.12.2022, s. 1.).

¹⁸ Eurostat ([isoc_e_dii](#)) a *Luxembourg Startup Ecosystem Assessment and Benchmarking* (Posudzovanie a referenčné porovnávanie ekosystému startupov v Luxembursku), Ministère de l'Économie, [2023](#).

inovačných technológií sa realizuje v rámci nadnárodných skupín, čo sťažuje diverzifikáciu a konkurencieschopnosť hospodárstva. Okrem toho má intenzita výskumu a vývoja v podnikoch v krajine v posledných dvoch desaťročiach klesajúcu tendenciu a v roku 2024 klesla na 0,45 % HDP, čo je hlboko pod priemerom EÚ, ktorý je 1,49 %. Hoci to možno čiastočne vysvetliť tým, že luxemburské hospodárstvo je založené na službách, výdavky podnikov na výskum a vývoj sú podstatne nižšie ako v krajinách s najlepšimi výsledkami v širokej škále odvetví ⁽¹⁹⁾. Navyše sa v plnej miere nevyužíva kvalita výstupov výskumu a prepojenie vedy a podnikov je stále slabé.

- (26) Luxemburské hospodárstvo je naďalej vysoko konkurencieschopné, najmä vďaka svojmu rozsiahlemu medzinárodnému finančnému sektoru. Napriek tomu je naďalej vystavené štrukturálnym tlakom spojeným s klesajúcou produktivitou. V rokoch 2015 – 2025 sa celková produktivita faktorov znížila približne o 4 %, zatiaľ čo súhrnná produktivita EÚ zaznamenala nárast približne o 6 %. Hlavným faktorom tohto poklesu bol finančný sektor, v ktorom hrubá pridaná hodnota na odpracovanú hodinu klesla za rovnaké obdobie približne o 11,6 %. Rastúca medzinárodná konkurencia, vyvíjajúce sa regulačné požiadavky Európskej únie, obmedzenia na trhu práce a stále limitovaná diverzifikácia na činnosti s vyššou hodnotou majú negatívny vplyv na odolnosť a dlhodobú konkurencieschopnosť hospodárstva. V tejto súvislosti by Luxembursko malo zintenzívniť úsilie o ďalšiu diverzifikáciu finančného sektora zlepšením podmienok pre inovácie a zavádzanie nových technológií vrátane technológií vyrábaných na domácom trhu. Posilnenie hospodárskej súťaže a prístupu na trh s príslušnými podnikateľskými a odbornými službami, uľahčenie šírenia inovácií a ďalšie zlepšenie rámcových podmienok podnikateľského prostredia by umožnili zvýšenie produktivity.
- (27) Luxembursko kombinuje vysoké úspory domácností a vysoko rozvinutý ekosystém investičných fondov. Má však nízky domáci prenos dlhodobého rizikového kapitálu na inovačné činnosti, čo naďalej komplikuje diverzifikáciu hospodárstva a šírenie rastu produktivity. Hoci Luxembursko posilnilo časti svojej architektúry financovania inovácií vrátane nástrojov verejnej podpory a daňových stimulov pre počiatočné investície, z dostupných údajov vyplýva, že obmedzenia týkajúce sa financovania sú naďalej obzvlášť relevantné v neskoršej seed fáze, fáze rastu a fáze rozširovania a že existujúce nástroje dostatočne nesmerujú úspory domácností do inovačných domácich firiem. V tejto súvislosti môže uľahčenie väčšej účasti domácností v diverzifikovaných kapitálových a dlhodobých investičných fondoch s poskytnutím primeraných záruk na ochranu spotrebiteľa a so stimulmi spojenými s dlhodobou držbou aktív pomôcť nasmerovať úspory domácností do financovania inovácií.
- (28) Doplnkové dôchodkové poistenie v Luxembursku je naďalej obmedzené. Prístup k doplnkovým zamestnaneckým systémom vo veľkej miere závisí od iniciatívy zamestnávateľa, čo môže obmedziť prístup, najmä v prípade zamestnancov menších firiem. Niektoré zložky cezhraničnej pracovnej sily môže okrem toho od účasti odrádzať aj právna a fiškálna neistota. Luxembursko má zároveň vysoko rozvinutý finančný sektor na podporu širšieho prístupu k doplnkovým dôchodkovým systémom a primeraný právny a regulačný rámec. Zlepšenie dostupnosti jednoduchých, prenosných a nákladovo transparentných doplnkových dôchodkových systémov, napríklad zavedením automatického vstupu, by mohlo pomôcť rozšíriť účasť na

¹⁹ [OECD Economic Surveys: Luxembourg 2025 \(Ekonomické prehľady vypracované OECD: Luxembursko 2025\)](#).

dlhodobom sporení a podporiť primeranosť dôchodkového príjmu, najmä v prípade pracovníkov, ktorí nemajú prístup k systému prostredníctvom svojho zamestnávateľa.

- (29) Hoci je Luxembursko odhodlané zlepšovať regulačné prostredie v sektore služieb pre podniky, významné regulačné prekážky stále pretrvávajú. Podľa OECD ⁽²⁰⁾ a Európskej komisie ⁽²¹⁾ sú regulačné obmedzenia naďalej obzvlášť vysoké v prípade právnikov, notárov, architektov, stavebných inžinierov a účtovníkov. Prekážky hospodárskej súťaže môžu byť spôsobené obmedzenými možnosťami prístupu k niektorým profesiám, rôznymi administratívnymi povinnosťami, existenciou záväzných sadzieb alebo zákazom akejkoľvek formy reklamy a marketingu ⁽²²⁾. Znížením požiadaviek alebo zvýšením flexibility by sa posilnila hospodárska súťaž v odvetví regulovaných povolání. V maloobchodnom sektore sú regulačné obmedzenia stále o niečo vyššie ako v porovnateľných krajinách, hoci od roku 2018 sa výrazne znížili. Luxemburské prekážky obchodu so službami v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) patria medzi najvyššie v EÚ ⁽²³⁾, čo má vplyv na kľúčové odvetvia, ako je stavebníctvo a účtovníctvo.
- (30) Napriek nedávnomu výraznému zníženiu emisií skleníkových plynov z cestnej dopravy prostredníctvom politik, ako je Národný plán mobility 2035 ⁽²⁴⁾ a bezplatná verejná doprava, zostáva tento sektor hlavným zdrojom emisií skleníkových plynov, pričom v roku 2024 predstavoval 59 % celkových emisií v sektoroch Luxemburska, na ktoré sa vzťahuje spoločné úsilie ⁽²⁵⁾. Výrazne tiež prispieva k emisiám iných látok znečisťujúcich ovzdušie, pričom v roku 2023 predstavoval 62 % emisií NO_x, a 32 % emisií PM₁₀ ⁽²⁶⁾. Hoci Luxembursko dosiahlo pokrok pri podpore elektrických vozidiel, ďalšia dekarbonizácia dopravy a investície do infraštruktúry verejnej dopravy by pomohli znížiť emisie v súlade s národným cieľom zníženia emisií do roku 2030 a cieľom EÚ do roku 2030 stanoveným v nariadení o spoločnom úsilí ⁽²⁷⁾.
- (31) V úsilí o zníženie závislosti od fosílnych palív prostredníctvom opatrení energetickej efektívnosti v bytových a nebytových budovách sa dosiahol len malý pokrok. V rokoch 2019 až 2024 sa konečná energetická spotreba Luxemburska v sektore bývania ustálila, a to aj napriek úsporám energie domácností. Úspory boli kompenzované najmä vyšším počtom obydľí a väčších domov. Minulý rok Luxembursko predĺžilo schému „Klimabonus Wunnen“ na obdobie po roku 2025 s cieľom zvýšiť úspory energie v sektore existujúcich budov. Luxembursko plánuje dosiahnuť súlad s minimálnymi normami energetickej hospodárnosti EÚ na základe vnútroštátne stanovených prahových hodnôt s cieľom zvýšiť úspory energie v nebytových budovách. Hoci priemysel má relatívne malý podiel na celkových emisiách skleníkových plynov v Luxembursku a výrazne znížil svoju intenzitu emisií, priemyselné emisie skleníkových plynov sú naďalej úzko spojené s využívaním

²⁰ OECD, [Product Market Regulation indicators \(Ukazovatele regulácie trhu s výrobkami\)](#), 2024.

²¹ Európska komisia, [Oznámenie o hodnotení a aktualizácii odporúčaní reforiem v oblasti regulácie odborných služieb](#) [COM(2021) 385, 9. 7. 2021].

²² OECD, [OECD Economic Surveys: Luxembourg OECD \(Ekonomické prehľady vypracované OECD: Luxembursko OECD\)](#), s. 106, apríl 2025.

²³ Výpočet zamestnancov Európskej komisie na základe údajov OECD, databáza [STRI](#) v rámci EHP.

²⁴ [PNM 2035 - Plan national de mobilité - Le gouvernement luxembourgeois](#).

²⁵ Emisie podľa nariadenia o spoločnom úsilí na rok 2023 sú založené na približných inventarizačných údajoch. Konečné údaje sa potvrdia v roku 2027 po komplexnom preskúmaní.

²⁶ [EHP, Prehliadač údajov o emisiách látok znečisťujúcich ovzdušie \(Göteborgský protokol, Dohovor o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcim hranicami štátov\) 1990 – 2023, 2026](#).

²⁷ [Vykonávacie rozhodnutie Komisie \(EÚ\) 2020/2126](#).

energie. Hoci je na dekarbonizáciu priemyslu zavedený celý rad dobrovoľných schém, podporných rámcov a vznikajúcich technológií, zatiaľ v plnej miere neriešia rozsah a rýchlosť potrebnej transformácie.

- (32) Prevádzkovateľ prenosovej sústavy vidí potrebu modernizovať vysokonapäťovú sieť s cieľom uspokojiť potreby prenosu energie z obnoviteľných zdrojov a zvýšiť jej kapacitu na uspokojenie očakávaného dopytu v blízkej budúcnosti vrátane cezhraničných prepojení. Luxembursko začalo v roku 2025 napredovať v prechode na energiu z obnoviteľných zdrojov prijatím 51 konkrétnych opatrení, ktoré okrem iného zahŕňali urýchlenie a zjednodušenie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie prostredníctvom opatrení, ako sú digitalizované povoloňacie postupy, optimalizované využívanie pôdy alebo zapojenie občanov. Úplné a včasné vykonanie týchto opatrení je kľúčom k tomu, aby Luxembursko dosiahlo svoj cieľ, ktorým je 37 % energie z obnoviteľných zdrojov v energetickom mixe do roku 2030.
- (33) Luxembursko čelí významným environmentálnym výzvam súvisiacim s kvalitou vody, degradáciou ekosystémov a využívaním pôdy, ktoré majú vplyv na environmentálnu udržateľnosť a hospodársku činnosť. Vodné zdroje sú pod tlakom v dôsledku kombinácie faktorov vrátane znečistenia živinami a pesticídmi, priemyselných emisií a fyzických zmien vodných útvarov, čo ovplyvňuje povrchovú aj podzemnú vodu a vytvára riziká z hľadiska dostupnosti a kvality vody. Ekosystémy sú pod rastúcim tlakom znečistenia, záberu pôdy a zmeny klímy, zatiaľ čo podstatná časť hospodárskej činnosti závisí od ekosystémových služieb. Zdravie lesov sa v posledných desaťročiach zhoršilo, najmä v dôsledku škôd súvisiacich s klímou spôsobených viacerými suchami od roku 2018. Tým sa znížila schopnosť lesov poskytovať kľúčové služby, ako je ukladanie uhlíka, regulácia vody a ochrana biodiverzity. Tieto výzvy zdôrazňujú význam zlepšenia kvality vody, ďalšej podpory udržateľného poľnohospodárstva a posilnenia obhospodarovania lesov prispôbeného zmene klímy. Hoci Luxembursko podniklo kroky na zlepšenie vodného hospodárstva, podporu udržateľnejších pôdných a poľnohospodárskych postupov a posilnenie politického rámca pre lesy, pretrvávajú nedostatky a tlak na ekosystémy. Posilnením riadenia a koordinácie v oblastiach politiky týkajúcich sa životného prostredia, klímy a poľnohospodárstva a riešením investičných medzier by sa podporilo účinné vykonávanie opatrení zameraných na vodu, využívanie pôdy a adaptáciu na zmenu klímy. Investície do opatrení týkajúcich sa obehovosti, najmä v počiatočných fázach životného cyklu výrobkov, by prispeli k zníženiu environmentálnych tlakov a podpore udržateľnejšieho a odolnejšieho hospodárstva.
- (34) Vzhľadom na kľúčovú úlohu ľudského kapitálu pri posilňovaní konkurencieschopnosti a strategickej autonómie Únie Rada v roku 2026 odporučila, aby členské štáty prijali opatrenia na urýchlené riešenie štrukturálnych výziev súvisiacich s ľudským kapitálom v oblasti zručností a vzdelávania, ktoré bránia konkurencieschopnosti. K vykonávaniu odporúčania Rady týkajúceho sa ľudského kapitálu v Únii môžu prispieť aj odporúčania na rok 2026 adresované Luxembursku.
- (35) V luxemburskom vzdelávacom systéme pretrvávajú rozdiely vo výsledkoch v oblasti vzdelávania, najmä medzi študentmi z rôznych jazykových prostredí. Viacjazyčný charakter výučby, ktorý je obzvlášť náročný pre takmer 70 % študentov, ktorí nie sú doma vystavení luxemburskému jazyku, prispieva k pretrvávajúcim rozdielom

v dosiahnutých výsledkoch ⁽²⁸⁾, ktoré ešte viac posilňuje sociálno-ekonomické zázemie študentov a skoré rozdeľovanie do rôznych vzdelávacích smerov. Novoprijatou reformou, ktorej vykonávanie sa začne v septembri 2027, sa zavádza voľba medzi nemčinou a francúzštinou ako jazykom gramotnosti a jej cieľom je riešiť tieto výzvy, pričom jej účinnosť bude v konečnom dôsledku závisieť od schopnosti škôl prispôbiť vyučovacie metódy tak, aby spĺňali osobitné potreby týchto žiakov. Vyššia miera predčasného ukončenia školskej dochádzky a podiel NEET medzi znevýhodnenými študentmi a študentmi s iným materinským jazykom v kombinácii s nadmerným zastúpením vyšších sociálno-ekonomických skupín v európskych verejných školách, ktoré dosahujú lepšie výsledky, poukazujú na systémové nerovnosti. Keďže Luxembursko vykazuje jednu z najväčších výkonnostných medzier v EÚ v súvislosti so vzdelaním rodičov ⁽²⁹⁾, na zabezpečenie spravodlivých príležitostí a zníženie rozdielov je nevyhnutná cieleňá podpora jazykovo rozmanitých a znevýhodnených študentov.

- (36) Luxembursko naďalej čelí značným výzvam týkajúcim sa trhu práce, ktoré súvisia s nesúlalom medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a účasťou na trhu práce. Napriek všeobecne vysokej úrovni hospodárskeho rozvoja Luxemburska sa nezamestnanosť v posledných rokoch zvýšila a prekročila priemer Únie. Zvýšil sa aj nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, pričom makroekonomický nesúlad dosiahol v roku 2024 úroveň 26,8 %, čo je výrazne nad priemerom Európskej únie a odráža výrazné rozdiely vo výsledkoch v oblasti zamestnanosti medzi jednotlivými úrovňami zručností. Trh práce sa vyznačuje silným dopytom po vysokokvalifikovaných pracovníkoch, zatiaľ čo vyhliadky na zamestnanie pre osoby s nízkou kvalifikáciou zostávajú obmedzenejšie, čo prispieva k nerovnostiam a chudobe zamestnaných osôb. V roku 2025 však boli zaznamenané miery chudoby nižšie, pravdepodobne v dôsledku zlepšenia zberu údajov o príjmoch a životných podmienkach, hoci už predchádzajúce údaje ukazovali, že sa miera chudoby znižuje. Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia v súčasnosti dosahuje 18,2 % (EÚ: 20,8 %). Miera zamestnanosti a ekonomickej aktivity starších pracovníkov zároveň zostáva najnižšia v Európskej únii, pričom dlhodobá nezamestnanosť sa sústreďuje medzi pracovníkmi vo veku 45 rokov a viac a účasť na vzdelávaní dospelých zostáva obmedzená, čo obmedzuje schopnosť pracovníkov prispôbiť sa vyvíjajúcim sa potrebám v oblasti zručností. Hoci Luxembursko prijalo opatrenia na zlepšenie vyhliadok na zamestnanie a podporu zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie, ich vplyv zostáva fragmentovaný. Koordinovanejší prístup k rozvoju zručností a aktívnym politikám trhu práce vrátane podpory odborného vzdelávania a prípravy a zlepšenia celoživotného vzdelávania by podporil zamestnateľnosť, riešil nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a zlepšil výkonnosť trhu práce. Riešenie týchto výziev by zároveň prispelo k podpore vzostupnej sociálnej konvergenencie, čo je v súlade s analýzou jednotlivých krajín v druhej fáze, ktorú vykonali útvary Komisie, na základe rámca sociálnej konvergenencie ⁽³⁰⁾.
- (37) Vzhľadom na úzke prepojenie medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2026

²⁸ ÉpStan Dashboard: Výsledky luxemburského školského monitorovacieho programu „Épreuves Standardisées“. <http://dashboard.epstan.lu>.

²⁹ ICILS, 2023.

³⁰ [SWD\(2026\)122 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework \(Analýza jednotlivých krajín v druhej fáze týkajúca sa sociálnej konvergenencie v súlade s rámcom sociálnej konvergenencie\)](#), 2026.

odporučila, aby členské štáty eurozóny prijali opatrenia na plnenie odporúčania týkajúceho sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2026, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Luxemburska odporúčanie 1 pomáha pri vykonávaní prvého, druhého, tretieho, piateho a štrnásteho odporúčania týkajúceho sa eurozóny, odporúčanie 2 pomáha pri vykonávaní štvrtého odporúčania týkajúceho sa eurozóny, odporúčanie 3 pomáha pri vykonávaní siedmeho, ôsmeho, deviateho a jedenásteho odporúčania týkajúceho sa eurozóny, odporúčanie 4 pomáha pri vykonávaní siedmeho odporúčania týkajúceho sa eurozóny a odporúčanie 5 pomáha pri vykonávaní piateho odporúčania týkajúceho sa eurozóny,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Luxembursko v rokoch 2026 a 2027 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Vzhľadom na značnú odchýlku zaznamenanú v roku 2025 a odchýlku, ktorú Komisia predpokladá v roku 2026, vo vzťahu k odporúčanému stropu čistých výdavkov, prijať opatrenia na kontrolu čistých výdavkov tak, aby boli dodržané maximálne miery rastu, ktoré Rada odporučila 21. januára 2025. Posilniť výdavky na obranu a pripravenosť a súčasne zabezpečiť efektívnosť výdavkov a postupnú úpravu rozpočtu s cieľom udržať výdavky na obranu na štrukturálne vyššej úrovni. Zabezpečiť, aby všetky opatrenia prijaté na zmiernenie vplyvu zvýšenia cien energií boli dočasné, zamerané na ochranu zraniteľných domácností alebo na riešenie potrieb energeticky náročných podnikov, aby sa zachovali stimuly na úspory energie a aby sa zároveň zabezpečilo, že ich fiškálne náklady budú zlučiteľné so záväzkami vyplývajúcimi z fiškálneho rámca EÚ. Riešiť dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému, najmä obmedzením možností predčasného odchodu do dôchodku a zvýšením účasti a miery zamestnanosti starších pracovníkov. Zvýšiť ponuku bývania, najmä prijatím komplexnej politiky využívania pozemkov a reformy dane z nehnuteľností, rozvojom rozsiahlych projektov na úrovni okresu na verejných pozemkoch a posilnením koordinácie s územným plánovaním a cezhraničnou verejnou dopravou. Zmierniť riziká spojené s trhom s bývaním postupným zrušením fiškálnych stimulov na požičiavanie si a posilnením makroprudenciálneho rámca. Prijať ďalšie opatrenia na účinný boj proti agresívnemu daňovému plánovaniu, a to najmä zabezpečením dostatočného zdanenia platieb úrokov a licenčných poplatkov prevádzaných do jurisdikcií s nulovým/nízkym zdanením;
2. Zabezpečiť kontinuitu reforiem a investícií realizovaných v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Udržať dynamiku vykonávania v rámci programov politiky súdržnosti, v prípade potreby na základe prerozdelenia prostriedkov na strategické priority a flexibility, ktoré vyplynuli zo strednodobého preskúmania rámca politiky súdržnosti.
3. Posilňovať investície do inovácií a podporovať činnosti s vysokou intenzitou výskumu a vývoja. Zvýšiť konkurencieschopnosť podporou diverzifikácie vo finančnom sektore, urýchlením zavádzania moderných digitálnych technológií v MSP a umožnením rozširovania podnikov a rastu produktivity. Riešiť medzeru vo financovaní inovácií, a to aj prostredníctvom väčších investícií domácností do kapitálových a investičných fondov spolu so zlepšenou dostupnosťou doplnkových dôchodkových systémov. Odstraňovať prekážky hospodárskej súťaže, napríklad pri poskytovaní služieb a v regulovaných povolaniach.
4. Pokračovať v úsilí o udržateľnú a efektívnu dopravu ďalším podporovaním dekarbonizácie dopravy a investovaním do infraštruktúry verejnej dopravy a pripojiteľnosti vo vidieckych oblastiach. Znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív investovaním do energetickej efektívnosti budov. Modernizovať

vysokonapäťovú sústavu a zvýšiť jej kapacitu, zlepšiť cezhraničné prepojenia a zjednodušiť postupy vydávania povolení na zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie. Podporovať obce pri zavádzaní obnoviteľných zdrojov energie. Zlepšiť odolnosť v oblasti klímy a vody, a to aj prostredníctvom udržateľného riadenia prírodných zdrojov, silnejšieho medziodvetvového riadenia a opatrení v oblasti obehovosti.

5. Zlepšiť výkonnosť školského systému a zabezpečiť rovnosť príležitostí v školách prispôbením výučby potrebám znevýhodnených študentov a študentov z rôznych jazykových prostredí. Riešiť nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami posilnením celoživotného vzdelávania a zlepšením aktívnych politík trhu práce.

V Bruseli

*Za Radu
predseda/predsedička*